

ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ СФОРМОВАНOSTI В МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ КОМПЕТЕНЦІЇ В АУДІЮВАННІ АНГЛІЙСЬКОГО МОВЛЕННЯ З НАЦІОНАЛЬНИМИ ТА РЕГІОНАЛЬНИМИ ТИПАМИ ВИМОВИ

Статтю присвячено проблемі оцінювання рівня сформованості в майбутніх учителів компетенції в аудіюванні англійського мовлення з національними та регіональними типами вимови. Виокремлюються об'єкти контролю та критерії оцінювання, обґрунтовується розподіл балів між ними, надається комплекс тестових завдань.

Ключові слова: об'єкт контролю, критерій оцінювання, тестове завдання, компетенція в аудіюванні, майбутній учитель, вимовний тип.

Обов'язковою складовою процесу формування іншомовної комунікативної компетенції є контроль та оцінювання рівня її сформованості в суб'єктів навчання. При цьому розробка тестових завдань і розподіл балів між ними потребують теоретично обґрунтованого виокремлення об'єктів контролю та критеріїв оцінювання рівня сформованості досліджуваної компетенції.

Аналіз методичної літератури з проблеми контролю та оцінювання в навчанні іноземних мов (А. В. Конишева, К. В. Мусницька, О. П. Петрашук, L. F. Vachman, G. Buck та ін.) дозволив зробити висновок, що цю проблему слід вважати невирішеною стосовно оцінювання рівня сформованості в майбутніх учителів компетенції в аудіюванні англійського мовлення з національними та регіональними типами вимови.

Мета цієї статті – визначити об'єкти контролю, критерії оцінювання рівня сформованості в майбутніх учителів компетенції в аудіюванні англійського мовлення з національними та регіональними типами вимови, теоретично обґрунтувати розподіл балів між запропонованими критеріями.

Беручи до уваги зміст навчання майбутніх учителів аудіювання англійського мовлення з національними та регіональними типами вимови [2], до об'єктів контролю вважаємо за доцільне віднести знання основних сегментних і супрасегментних особливостей національних і регіональних типів англійської літературної вимови та вміння аудіювання англійського мовлення з національними та регіональними типами вимови, а саме: вміння 1) вилучати з аудіоповідомлення інформацію, що цікавить; 2) розуміти основний зміст аудіо повідомлення; 3) розуміти деталі в змісті аудіо повідомлення; 4) критично переосмислювати сприйняту на слух інформацію; 5) визначати точки зору учасників діалогічного спілкування. Для того, щоб запобігти перевантаженню, вважаємо недоцільним окремо вимірювати фонетичні навички аудіювання англійського мовлення з національними та регіональними типами вимови, оскільки рівень їх сформованості можна визначити при перевірці рівня сформованості зазначених умінь.

Оцінювання рівня сформованості відповідної компетенції пропонуємо здійснювати за чотирма критеріями (див. таблицю), під якими ми, слідом за В. П. Беспальком [1], розуміємо об'єктивну кількісну міру об'єкта вимірювання. При виокремленні зазначених критеріїв ми керувалися такими характеристиками різних рівнів розуміння тексту в процесі читання, як: точність, повнота та глибина, запропонованими С. К. Фоломкиною [4], екстраполюючи їх на наше дослідження.

Таблиця

Критерії оцінювання рівня сформованості в майбутніх учителів компетенції в аудіюванні англійського мовлення з національними та регіональними типами вимови

Критерій оцінювання	Об'єкт контролю	Максимальний бал
соціолінгвістична обізнаність	знання основних сегментних і супрасегментних особливостей національних і регіональних типів англійської літературної вимови	5 балів
точність розуміння	уміння вилучення з аудіоповідомлення необхідної інформації	7 балів
повнота розуміння	уміння розуміння основного змісту та деталей у змісті аудіоповідомлення	10 балів
глибина розуміння	уміння критичного переосмислення сприйнятої на слух інформації та визначення точки зору учасників діалогічного спілкування	13 балів

Як видно з таблиці, для оцінювання рівня засвоєння студентами знань основних сегментних і супрасегментних особливостей національних і регіональних типів вимови ми виокремили *критерій соціолінгвістичної обізнаності*, сформованості умінь вилучення з аудіоповідомлення інформації, що цікавить, – *точності розуміння*, розуміння основного змісту та деталей аудіоповідомлення – *повноти розуміння*, критичного переосмислення сприйнятої на слух інформації та визначення точки зору учасників діалогічного спілкування – *глибини розуміння*.

Максимальну кількість балів – 35 балів – розподілено між вищезазначеними критеріями в такий спосіб: соціолінгвістична обізнаність – 5 балів, точність розуміння – 7 балів, повнота розуміння – 10 балів, глибина розуміння – 13 балів. Розподіляючи бали, ми передусім зважали на значущість кожного конкретного критерію для досягнення цілей навчання.

Кінцевою метою є формування вмінь аудіювання англійського мовлення з національними та регіональними типами вимови, відтак, перевагу було надано критеріям оцінювання саме вмінь. У свою чергу, при розподілі балів між останніми ми керувалися ступенем складності дії, що лежить в основі відповідних умінь. Так, розуміння змістової інформації шляхом скорочення потребує більше розумових витрат, ніж вилучення необхідної інформації. В свою чергу, інтерпретація сприйнятої на слух інформації вимагає її переосмислення, що є складнішим у порівнянні із розумінням.

Беручи до уваги особливості аудіювання як виду мовленнєвої діяльності, формою оціночного контролю вважаємо за доцільне обрати письмові тестові завдання. У структурному плані тест, спрямований на визначення рівня сформованості компетенції в аудіюванні англійського мовлення з національними та регіональними типами вимови, складається з п'яти частин.

Перша частина передбачає дворазове прослуховування п'яти оповідей (зразків п'яти типів англійської літературної вимови: шотландського, північноірландського, загальноавстралійського, південноамериканського та східноамериканського). Під час першого прослуховування студенти виконують п'ять тестових завдань множинного вибору, спрямованих на перевірку розуміння основного змісту повідомлення. Під час другого – тестове завдання перехресного вибору, спрямоване на визначення рівня засвоєння студентами знань основних сегментних і супрасегментних особливостей національних і регіональних типів вимови.

Приклад 1.

Task: You will hear five different people recollecting their childhood. Listen to them and for questions 1-5, choose the answer (A, B, C or D) which fits best according to what you hear. You now have 15 seconds to look through question 1.

1. The speaker

A. left London due to the absence of livelihood there.

B. was seeking for the remoteness of his childhood home.

C. came to the conclusion that his roots were in London.

D. was saved from the sentimental falling with a good bargain.

Приклад 2.

Task: Now listen again, and on the basis of the accent identify the place the speaker is from. Put the necessary letter (A, B, C, D, or E) next to the corresponding speaker. You now have 15 seconds to look through Part 1b.

Speaker 1 A. Northern Ireland

Speaker 2 B. Australia

Speaker 3 C. The east of the USA

Speaker 4 D. Scotland

Speaker 5 E. The south of the USA

У другій частині в ході дворазового прослуховування уривка лекції (зразка шотландського вимовного типу) студенти виконують тестове завдання на відновлення семи речень. Основна мета завдання полягає в перевірці рівня сформованості вмінь вилучати з повідомлення інформацію, що цікавить.

Приклад 3.

Task: You will hear a part of a lecture on the Scottish Enlightenment. Listen to it and for questions 6-12, complete the sentences with a short phrase. You now have 45 seconds to look through the questions.

6. The Scottish Enlightenment was a part of a general European movement in terms of _____.

Третя частина передбачає дворазове прослуховування доповіді (зразка уельського вимовного типу), в ході якого студенти виконують п'ять тестових завдань з вільно конструйованою очікуваною відповіддю, спрямованих на визначення рівня розуміння деталей змісту аудіотексту.

Приклад 4.

Task: You will hear a report on a volunteer group "Parent Line Plus". Listen to it and write short answers to questions 13-17. You now have 35 seconds to look through the questions.

13. What is the aim of the volunteer group "Parent Line Plus"? _____

В четвертій частині студентам запропоновано двічі переглянути інтерв'ю з відомим актором (зразок загальноавстралійського вимовного типу) і виконати сім тестових завдань альтернативного вибору для перевірки рівня сформованості вмінь критично переосмислювати сприйняту інформацію.

Приклад 5.

Task: You will watch a part of an interview with Jesse Spencer, a famous Australian actor. For questions 18-24, decide whether the statements are true (T) or false (F). Write the necessary letter next to the corresponding statement. You now have 35 seconds to look through the questions.

18. The thing Jesse hates about America is getting stuck in traffic.

П'ята частина включає дворазове прослуховування дискусії (зразка загальноамериканської вимовної норми та північноанглійського вимовного типу), в ході якого студенти виконують шість тестових завдань множинного вибору, мета яких полягає в перевірці рівня сформованості вмінь визначати точки зору учасників діалогічного спілкування. Принагідно зауважимо, що дворазове прослуховування кожної частини тесту було обумовлене вимогами чинної програми до умов пред'явлення аудіоматеріалів під час перевірки рівня сформованості у студентів іншомовної компетенції в аудіюванні [3, с. 88].

Приклад 6.

Task: You will hear a part of a radio programme in which two writers, Tanya and Sam, discuss writing. For questions 25-30, decide whether the opinions are expressed by only one of the speakers, or whether the speakers agree. Write T for Tanya, S for Sam, or B for both, where they agree. Put the necessary letter next to the corresponding opinion. You now have 35 seconds to look through the questions.

25. *In writing inspiration is in the first place.*

Кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал, за неправильну відповідь бали не нараховуються. Неповна відповідь у тестових завданнях третьої та четвертої частин оцінюється в 0,5 бала.

Отже, оцінювання рівня сформованості в майбутніх учителів компетенції в аудіюванні англійського мовлення з національними та регіональними типами вимови доцільно здійснювати в формі письмових тестових завдань за чотирма критеріями – соціолінгвістичної обізнаності, точності, повноти та глибини розуміння, кожен з яких корелює з відповідним об'єктом контролю, а саме: знання основних сегментних і супрасегментних особливостей національних і регіональних типів англійської літературної вимови, уміння вилучення з аудіоповідомлення необхідної інформації, уміння розуміння основного змісту та деталей у змісті аудіоповідомлення, уміння критичного переосмислення сприйнятої на слух інформації та визначення точки зору учасників діалогічного спілкування. Максимальний бал – 35 балів – розподілено між зазначеними критеріями в такий спосіб: 5 балів, 7 балів, 10 балів, та 15 балів відповідно.

Перспективу подальших досліджень вбачаємо в комп'ютеризації запропонованого комплексу тестових завдань, а також у розробці методики оцінювання рівня сформованості в майбутніх учителів компетенції в інших видах мовленнєвої діяльності.

Використані джерела

1. Беспалько В. П. Слагаемые педагогической технологии / В. П. Беспалько. – М. : Педагогика, 1989. – 192 с.
2. Мацнева О. А. Навчання майбутніх учителів розуміння англійського мовлення з національними та регіональними типами вимови : дис. канд. пед. наук : 13.00.02 / О. А. Мацнева. – К., 2009. – 261 с.
3. Програма з англійської мови для університетів / інститутів (п'ятирічний курс навчання) : проект / [кол. авт. : С. Ю. Ніколаєва, М. І. Соловей, Ю. В. Головач та ін.]. – Вінниця : Нова книга, 2001. – 246 с.
4. Фоломкина С. К. Обучение чтению на иностранном языке в неязыковом вузе : [учеб.-метод. пособие для вузов] / С. К. Фоломкина. – М. : Высшая школа, 1987. – 207 с.

Мацнева О. А.

ОЦЕНИВАНИЕ УРОВНЯ СФОРМИРОВАННОСТИ У БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ КОМПЕТЕНЦИИ В АУДИРОВАНИИ АНГЛИЙСКОЙ РЕЧИ С НАЦИОНАЛЬНЫМИ И РЕГИОНАЛЬНЫМИ ТИПАМИ ПРОИЗНОШЕНИЯ

Статья посвящена проблеме оценивания уровня сформированности у будущих учителей компетенции в аудировании английской речи с национальными и региональными типами произношения. Выделяются объекты контроля и критерии оценивания, обосновывается распределение баллов между ними, приводится комплекс тестовых заданий.

Ключевые слова: *объект контроля, критерии оценивания, тестовое задание, компетенция в аудировании, будущий учитель, произносительный тип.*

Matsnyeva O. A.

ASSESSING OF FUTURE TEACHERS' COMPETENCE IN LISTENING COMPREHENSION OF ENGLISH NATIONAL AND REGIONAL ACCENTS

The article deals with the issue of assessing future teachers' competence in listening comprehension of English national and regional accents. The objects and criteria of assessment are determined. The system of scoring is substantiated. A complex of test tasks is presented.

Key words: *assessment objects, criteria of assessment, test task, listening comprehension competence, future teacher, accent.*

Стаття надійшла до редакції 19.08.14